

ситуації розвитку як джерела особистісного зростання; становлення суб'єкта життєдіяльності, його життєтворчої активності:

Ключові слова: особистісне зростання, цілісність, відкритість, прагненням до змін досвіду, реінтеграція, акмекритерій, людино мірне освітнє середовище, професіоналізація-трансфесіоналізація

Segeda N.

PERSONAL IMPROVEMENT AS ACMECRITERION HUMAN MEASUREMENT THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE FUTURE TEACHER

The article is updated the problem human effects and teaching professions in their interaction skills and subsequent changes Interpretation of changes as a human phenomenon is the basis that involves consideration of personal growth as akme criterion the humanity learning environment of the future teacher. Scientific reflection of psychological-pedagogical literature allowed to separate the idea of personal growth and its problematics: the idea of development as "samoruh"; zone of the nearest development as a space of personal advancement and social situations of development as a source of personal growth; the formation of the subject's life, his evolutionary activity

Keywords: personal growth, integrity, openness, willingness to change experiences, reintegration, akmecriterion, humanitarian learning environment, professionalisation- transfessionalisation

Стаття надійшла до редакції 06.04.15

УДК 378.147

*Серєда І.В. ,
Миколаїв ,Україна*

ПІДГОТОВКА ФІЛОЛОГІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ В КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Постановка проблеми. Процес модернізації вищої філологічної освіти є важливою складовою розвитку суспільства, адже філологічна освіта виступає як потужний ресурс підвищення інтелектуального, морального та духовного потенціалу нації.

Сучасне суспільство вимагає переходу до нової стратегії свого розвитку на основі знань та високоефективних технологій. В.Кремень зазначає, що для того, щоб освіта відповідала сучасним цивілізаційним змінам, потрібно, насамперед, змінювати функції освітнього процесу,

орієнтуючи його на спонування суб'єктів навчання до самостійного оволодіння новими знаннями та інформацією [3]. Основою технологічного забезпечення підготовки майбутнього викладача в магістратурі є доцільне використання сучасних технологій: телекомунікаційних, інформаційно-комунікаційних, інтерактивних, проектних та ін., які створюють умови для вільного доступу до інформації та ефективного формування професійних компетенцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічною наукою накопичено певний досвід із вивчення теорії та практики технологічного підходу в освіті. Він пов'язаний з фундаментальними та прикладними дослідженнями щодо розвитку та впровадження найбільш відомих і перспективних педагогічних технологій таких учених, як: В.Беспалько, М.Гриньова, В.Кларин, Н.Наволокова, О.Пехота, І.Підласий, Г.Селевко, Н.Шуркова та ін. Окремі технологічні аспекти підготовки майбутнього вчителя-філолога досліджували О.Артеменко, Н.Волошина, О.Дуплійчук, Т.Семенюк, А.Ситченко, І.Соколова, В.Шуляр. Аналіз досліджень останніх років показує, що проблема підготовки магістрів-філологів у контексті технологічного підходу поки що не стала предметом вивчення вітчизняних та зарубіжних учених. Лише невелика кількість зарубіжних та вітчизняних наукових праць присвячена проблемам підготовки магістрів філологічного напрямку: О. Зіноватна розглядає проблеми модернізації філологічної освіти магістерського рівня України у контексті адаптації американського досвіду; Г.П'ятакова порівнює особливості підготовки магістрів філології в Україні та Польщі; В.Базова розглядає підготовку викладачів іноземних мов в університетах Німеччини. **Темою** нашої статті є аналіз особливостей підготовки філологів магістерського рівня в контексті технологічного підходу.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо, насамперед, вихідні положення та етапи технологічного підходу у вітчизняній освіті. Термін *"технологія"* має грецьке походження і в перекладі означає "знання про майстерність". Поняття "педагогічна технологія" останнім часом дедалі більше поширюється в науці й освіті. Його різноманітні варіації — "педагогічна технологія", "технологія навчання", "освітні технології", "технології в навчанні", "технології в освіті" — широко використовуються в психолого-педагогічній літературі і мають понад 300 формулювань, залежно від того, як автори уявляють структуру і компоненти освітнього процесу. Його використовують в різних значеннях: як синонім поняття «методика» та «форма організації навчання», як сукупність усіх використаних у конкретній педагогічній системі методів, засобів і форм, як сукупність і послідовність методів і процесів, які дозволяють одержати

запланований результат [1, с.78]. *Педагогічна технологія* включає в себе дві групи питань, перша з яких пов'язана з застосуванням технічних засобів у навчальному процесі, друга — з його організацією [4].

Протягом кількох десятиліть у світових наукових колах триває дискусія щодо визначення педагогічної технології. У 1979 р. Асоціація з педагогічних комунікацій і технології США опублікувала "офіційне" визначення педагогічної технології: *це комплексний, інтегративний процес, що охоплює людей, ідеї, засоби і способи організації діяльності для аналізу проблем і планування, забезпечення, оцінювання і керування вирішенням проблем, що стосуються всіх аспектів засвоєння знань*. Хоча і воно, на нашу думку, не в повній мірі відображає сутність цієї педагогічної категорії. Аналіз сучасних досліджень дає можливість дати узагальнене визначення поняття *педагогічна технологія*: *це науково обгрунтована системна модель діяльності вчителя або викладача, яка містить опис алгоритму його дій з розв'язання певної навчально-виховної проблеми*.

Розвиток педагогічної технології у світовому освітньому просторі науковці умовно поділяють на етапи, кожен із яких характеризується перевагою тієї чи іншої тенденції. Ми цілком поділяємо погляд О.М.Пехоти, яка у своїх дослідженнях виділяє *3 етапи* розвитку технологічного підходу в освіті і визначає такі його провідні тенденції.

Основною тенденцією *першого етапу (1920—1960-ті роки)* було підвищення якості викладання, яке розглядалося як єдиний шлях, що приводив до ефективного навчання. Здійснювалися спроби підвищення ефективності викладання шляхом підняття інформаційного рівня навчання при використанні засобів масової комунікації.

Другий етап (1960—1970-ті роки) характеризувався перенесенням акценту на процес навчання, що пов'язано з розвитком концепції програмованого навчання, яке вимагало суворого врахування вікових та індивідуальних відмінностей учнів. Увага до процесу навчання призвела до усвідомлення факту, що саме він визначає методику навчання та є критерієм успіху в цілому.

Характерною тенденцією розвитку сучасної педагогічної технології (*третій етап, 1970-ті роки – до сьогодення*), є використання системного аналізу у вирішенні практичних питань, пов'язаних зі створенням та використанням навчального устаткування та технологічних засобів навчання. Головним критерієм системного аналізу на всіх рівнях (від планування навчальних засобів до впровадження їх у процес навчання) загалом є критерій оптимальності [4].

У контексті нашого дослідження визначимо зміст терміну «технології педагогічної освіти». У якості робочого визначення до **технологій педагогічної освіти** ми відносимо *всю сукупність педагогічних технологій, які застосовуються у процесі професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя та викладача*. Технології педагогічної освіти передбачають проектування педагогом цілей освітнього процесу, вибір компонентів змісту освіти, визначення відповідних методів і засобів.

Звернемось до особливостей підготовки вітчизняних філологів-магістрів. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», **магістр** – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Магістерський рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, *інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності*. [2].

В Україні підготовка викладачів-філологів здійснюється як у класичних, так і в педагогічних університетах. У вітчизняних університетах на філологічних факультетах готують філологів-магістрів таких спеціальностей: «Українська мова та література», «Мова та література (іноземна)», «Переклад», «Прикладна лінгвістика». Зміст освіти магістрантів представлено в освітньо-професійній програмі (ОПП), яка моделює зміст їх освітньо-професійної підготовки і є складовою галузевого стандарту підготовки фахівця із зазначеної спеціальності. Підготовка магістра філологічного напрямку містить теоретичну, практичну та наукову підготовку.

Теоретична підготовка передбачає, що за результатами опанування навчальних дисциплін (загальних та професійно-практичних (фахових)) випускники-магістри мають орієнтуватися в особливостях використання інноваційних психолого-педагогічних концепцій, теорій і методик розв'язання науково-дослідницьких, конструктивно-організаційних, управлінських, освітньо-виховних завдань.

Практична підготовка включає практику, яка є завершальним етапом формування професійних якостей майбутнього викладача вищої школи та дає оцінку їх готовності до виконання функціональних

обов'язків. Практика носить комплексний характер та реалізується за напрямками: викладацький – забезпечує підготовленість до викладання базових, професійно-орієнтованих навчальних дисциплін, організаційно-виховний – до організації виховної роботи в навчальній групі, науково-дослідний – удосконалює вміння майбутнього магістра як науковця-дослідника.

Результатом *наукової підготовки* є виконання магістерської роботи, що містить науково обґрунтовані теоретичні чи експериментальні результати, висновки та рекомендації і свідчать про спроможність майбутнього викладача вищої школи самостійно проводити наукові дослідження в обраній галузі знань.

Особливістю вітчизняної філологічної освіти є те, що вона дає фундаментальні знання, які є базовими для формування вмінь і навичок прикладного характеру, зокрема, редакторських, видавничих, перекладацьких. У той час як у багатьох європейських країнах та США підготовка в магістратурі передбачає більшу диференціацію, варіативність та має прикладне спрямування.

Аналіз існуючого викладацького досвіду при підготовці магістрантів, у т.ч. і нашого власного (при викладанні курсу «Педагогіка вищої школи», організації стажування, консультування магістерських робіт) та опитування самих магістрантів свідчить про те, що *існує проблема деякої невідповідності змісту освіти функціям і завданням професійної діяльності майбутнього викладача вищого навчального закладу*. Так, склад і зміст нормативних дисциплін, представлений в ОПП, фактично не відображає підготовку магістрантів до такої важливої складової діяльності викладача вищої школи, як *виховна, майже не спрямовується на опанування інноваційними технологіями навчання, недостатньо відображає сучасні тенденції розвитку вищої освіти*.

Проте аналізуючи останні наукові дослідження з різних аспектів магістерської підготовки [6], а також практичний досвід вітчизняних ВНЗ щодо організації навчання в магістратурі, можемо констатувати, що на сучасному етапі в освітньому процесі магістратури почали активно застосовуватися різні види педагогічних технологій залежно від напряму підготовки магістрів та визначених викладачем навчально-виховних завдань. Серед них слід виокремити технологію індивідуалізації навчання, групову навчальну діяльність, ділові ігри, проблемне навчання, дослідницьку технологію, проекти, педагогічні тренінги, інтерактивні технології, ситуативне моделювання, інформаційно-комп'ютерні технології та ін. Зазначимо, що недостатнє використання цих технологій через відсутність у змісті підготовки магістрів педагогічних дисциплін

розглядається деякими фахівцями [5] як недолік магістерської підготовки в університетах Польщі, Німеччини та інших країн.

Отже, оскільки головним результатом навчання в магістратурі є підготовка майбутнього викладача, то важливим і невід’ємним її аспектом виступає його готовність до застосування технологій педагогічної освіти. Підготовка майбутнього викладача філологічних дисциплін до застосування технологій педагогічної освіти під час навчання в магістратурі допоможе йому оволодіти теоретико-методологічними, психолого-педагогічними і методичними основами освітнього процесу. А головне – допоможе особистісному становленню самого фахівця, формуванню важливих професійних якостей та компетенцій.

Сучасний викладач філологічних дисциплін, викладач-технолог, у якого сформована готовність до застосування технологій педагогічної освіти, повинен, на нашу думку, володіти наступними особистісно-професійними якостями та компетенціями:

- сприймати як особисту цінність ідеї технологізації професійно-педагогічної підготовки в університеті в межах компетентнісного підходу;
- володіти змістом професійно-педагогічної освіти, орієнтованої на ідеї технологічного підходу, саморозвитку особистості та європейський стандарт у вищій освіті;
- бути технологічно компетентним, тобто володіти сучасним арсеналом педагогічних технологій та вміти ефективно їх використовувати у професійній діяльності з метою підвищення її якості та самовдосконалення, поєднуючи принципи технологічності та творчості;
- набути досвіду грамотно проектувати майбутній педагогічний процес із позицій кінцевого результату, реалізувати його, максимально враховуючи власні потенційні можливості та умови педагогічного процесу, добираючи найбільш адекватні для цього засоби.
- вміти забезпечувати суб’єкт-суб’єктний характер стосунків викладача і студентів, здійснювати педагогічний супровід студентів на шляху наукового пошуку, знаходити оптимальні педагогічні рішення при розв’язанні навчально-виховних завдань.

Проведений теоретичний аналіз вітчизняних та зарубіжних досліджень з проблеми підготовки майбутнього викладача-філолога у контексті технологічного підходу дозволив зробити припущення, що формування готовності майбутнього викладача філологічних дисциплін до застосування технологій педагогічної освіти як важливої передумови для досягнення якісної викладацької діяльності в університеті може бути реалізоване при створенні таких *організаційно-педагогічних умов*:

- зміни акцентів професійно-педагогічної підготовки майбутнього викладача-філолога в магістратурі у напрямі її гуманізації та технологізації в межах компетентнісного підходу відповідно вимогам галузевого стандарту та сучасної освітньої стратегії;
- розробки відповідних тем у змісті навчальних курсів «Педагогіка і психологія вищої школи», «Болонський процес і вища освіта України», «Технології педагогічної освіти»;
- впровадження в методику викладання педагогічних дисциплін у магістратурі сучасних технологій педагогічної освіти: інтерактивних, розвитку критичного мислення, інформаційно-комунікаційних, педагогічного проектування, кейс-технологій, контекстного навчання, професійного саморозвитку та ін.;
- набуття майбутніми викладачами філологічних дисциплін у ході стажування досвіду застосування технологій педагогічної освіти при підготовці та проведенні різних форм навчальних занять та позааудиторній роботи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, актуальним на сьогодні є створення в сучасному університеті на етапі магістерської підготовки необхідних організаційно-педагогічних умов, які сприятимуть формуванню готовності майбутнього викладача-філолога до застосування технологій педагогічної освіти. Компетентність майбутнього викладача філологічних дисциплін щодо застосування технологій педагогічної освіти дозволить йому максимально інтегрувати в своїй діяльності професійні знання та вміння, сформовану гуманітарною освітою гуманістичну систему цінностей, психолого-педагогічні основи викладацької діяльності та її технологічні аспекти.

Список літератури: 1. Бабак В. Фундаментальна підготовка в сучасному університеті: традиції та перспективи / В.Бабак, Е. Лузік // Вища освіта України. – 2003. – №1. – С.78-83. 2. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради, 2014. – № 37-38. 3. Кремень В.Г. Суспільство знань і якісна освіта / В.Г.Кремень // Освіта. – 2007. – №13/14. – 21-27 березня. 4. Освітні технології: навчально-методичний посібник. / За ред. Пехоти О.М. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с. 5. П'ятакова Г. Особливості підготовки магістрів за спеціальністю «Українська філологія» у Львівському та Вроцлавському університетах // Вісник Львівського університету. – Серія педагогічна. – Випуск 27. – Львів: Львівський національний університет імені І.Франка. – 2011.– С.155-162 6. Серeda І.В. Формування педагогічної майстерності майбутнього викладача засобами педагогічних технологій / Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського: Збірник наукових праць / За ред.

В.Д.Будака, О.М.Пехоти. – Випуск 1.38. – Том 2. – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2012. – С. 20-24.

Bibilijgraphy (transliterated): 1. Babak V. Fundamental'na pidhotovka v suchasnomu universyteti: tradytsiyi ta perspektvy / V.Babak, E. Luzik // Vyshcha osvita Ukrainy. – 2003. – #1. – S.78-83. 2. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» // Vidomosti Verkhovnoyi Rady, 2014. – # 37-38. 3. Kremen' V.H. Suspil'stvo znan' i yakisna osvita / V.H.Kremen' // Osvita. – 2007. – #13/14. – 21-27 bereznya. 4. Osvitni tekhnolohiyi: navchal'no-metodychnyy posibnyk. / Za red. Pyekhoty O.M. – K.: A.S.K., 2001. – 256 s. 5. P'yatakova H. Osoblyvosti pidhotovky mahistriv za spetsial'nisty «Ukrayins'ka filolohiya» u L'vivs'komu ta Vroslavs'komu universytetakh // Visnyk L'vivs'koho universytetu. – Seriya pedahohichna. – Vypusk 27. – L'viv: L'vivs'kyy natsional'nyy universytet imeni I.Franka. – 2011.– S.155-162 6.Sereda I.V. Formuvannya pedahohichnoyi maysternosti maybutn'oho vykladacha zasobamy pedahohichnykh tekhnolohiy / Naukovyy visnyk Mykolayivs'koho derzhavnoho universytetu imeni V.O.Sukhomlyns'koho: Zbirnyk naukovykh prats' / Za red. V.D.Budaka, O.M.Pyekhoty. – Vypusk 1.38. – Том 2. – Mykolayiv: MNU imeni V.O.Sukhomlyns'koho, 2012. – S. 20-24.

Середа І. В.

ПІДГОТОВКА ФІЛОЛОГІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ В КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

У статті здійснено аналіз особливостей підготовки філологів магістерського рівня в контексті технологічного підходу. Автором розглянуто вихідні положення та етапи технологічного підходу у вітчизняній освіті, визначено поняття «педагогічна технологія» та «технології педагогічної освіти». Проаналізовано існуючий досвід підготовки вітчизняних філологів-магістрів та зроблено припущення щодо формування їх готовності до застосування технологій педагогічної освіти на основі створення запропонованих автором організаційно-педагогічних умов.

Ключові слова: магістр, філолог-магістр, технологічний підхід, технології педагогічної освіти, організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього викладача-філолога до застосування технологій педагогічної освіти.

Середа І.В.

ПОДГОТОВКА ФИЛОЛОГОВ МАГИСТЕРСКОГО УРОВНЯ В КОНТЕКСТЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА

В статье осуществлён анализ особенностей подготовки филологов магистерского уровня в контексте технологического подхода. Автором рассмотрены исходные положения и этапы технологического подхода в отечественном образовании, определены понятия «педагогическая

технология» и «технологии педагогического образования». Проанализирован существующий опыт подготовки отечественных филологов-магистров и сделано предположение о формировании их готовности к применению технологий педагогического образования на основе предложенных автором организационно-педагогических условий.

Ключевые слова: магистр, филолог-магистр, технологический подход, технологии педагогического образования, организационно-педагогические условия подготовки будущего преподавателя-филолога к применению технологий педагогического образования.

Sereda I.V.

TRAINING OF PHILOLOGIST MASTER'S LEVEL IN THE CONTEXT OF TECHNOLOGICAL APPROACHES

The article analyzes the features implemented Training philologist of Master's level in the context of technological approach. The author examined the assumptions and stages of technological approach to domestic education, defined the concept of "educational technology" and "technology teacher education." Analyze existing experience in training domestic philologists masters and made the assumption that the formation of their willingness to use technology teacher education on the basis proposed by the author organizational and pedagogical conditions.

Key words: Master, philologist-master, technological approach, technology teacher education, organizational and pedagogical conditions of preparation of future teachers, teacher-philologist to use technology teacher education.

Стаття надійшла до редакції 06.04.15

УДК 378:001.895

*Штефан Л.В.,
Харків, Україна*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ЗАКОНІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ЗІ СПЕЦИФІКОЮ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Швидкість відновлення економічного потенціалу України у надскладних сучасних умовах значною мірою визначатиметься увагою держави до освіти. Не можна не погодитись з позицією В. Семиноженка, який наголосив, що якість освіти сьогодні є проблемою загальнонаціонального масштабу, і помилки, допущені у ході освітніх реформ, будуть дорого коштувати державі. Вимогам якісної підготовки відповідає фахівець, в якого на високому рівні сформована інноваційна